

„Kedves Szolnoki Elvtársak!

Nagy örömmel emlékezem a Szolnok városban tett látogatásomra.

Elküldöm Önöknek V. I. Lenin levelezését Kun Bélával.

Nagyon kérem, küldjenek egy példányt a publikált anyagokkal a következő címre:

MOSKWA

Institut marxizma—leninizma pri

CK. KPSS

Trus M. I.”

V. I. Lenin levelei Kun Bélához

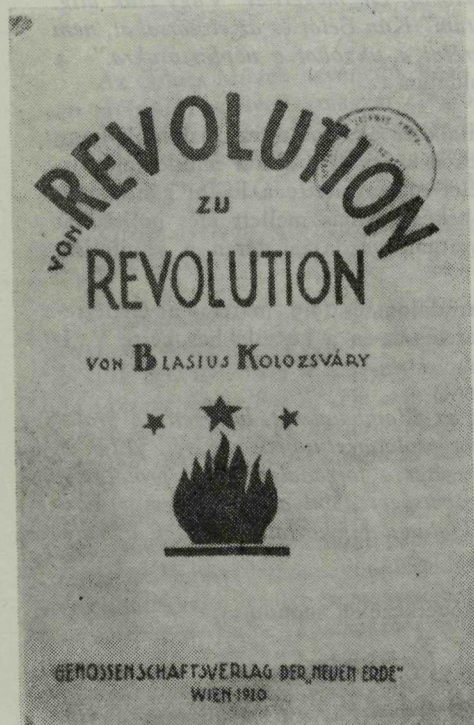
A haladó emberiség 1970-ben fog megemlékezni a világ dolgozó tömegei elismert vezérének, V. I. Lenin születésének 100. évfordulójáról. Ezzel kapcsolatban nagy érdeklődésre tarthat számot V. I. Lenin levelezése a magyar és nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő egyéniségével, Kun Bélával.

A Szovjetunióban 1958–1965 között 55 kötetben kiadták V. I. Lenin Összes Műveit, melyek közül az utolsó 10 kötet (a 46-tól az 55. kötetig) tartalmazza V. I. Lenin leveleit. A levelek között vannak első ízben publikált levelek, feljegyzések magyar elvtársak részére, s megtalálhatók közöttük olyan levelek is, amelyek már napvilágot láttak napilapokban, vagy folyóiratokban, s bibliográfiai ritkaságszámba mennek.

A gyűjtemény egy kiadásba gyűjtötte össze az összes dokumentumokat és a hozzájuk fűzött kommentárokat, melyeknek nagy jelentőségük van a történelem és más társadalomtudományok kutatása szempontjából.

Nagy érdeklődésre tarthat számot egy eddig még nem publikált kézírásos feljegyzés az Összes Művek 52. kötetében, amelyet V. I. Lenin jegyzett rá Kun Béla Kolozsvári álnéven megírt és Bécsben, 1920-ban kiadott „Von Revolution zu Revolution” (Forradalomtól forradalomig) c. brosúrájának utolsó oldalára és a fedőlap 3. oldalára. Kun Béla brosúrájának megjelenése alkalmából készített feljegyzésében ezt írja V. I. Lenin:

„A brosúrában jó a szerző szilárd forradalmi meggyőződése, a forradalomba vetett bajtálatlan bíte. Jók a pártról szóló megjegyzései, milyenek is kell annak

lennie. Jó a szociáldemokraták bírálata. De hatalmas hibája – a tények teljes hiánya. Ez gyengévé teszi a brosúrát. Az 55 oldalból 40-et pontos tényekkel kellett volna megtölteni (a szociáldemokrata párt és a forradalom története, ugyancsak az ellenforradalom története Magyarországon) – a tények összefoglalását adni és 15 oldalnyi értékelést hagyni.

Ilyen átdolgozás nélkül a brosúra rendkívül gyenge, használatra alkalmatlan.” 1.

A további 7., 8., 11., 13., 14., 18., 19., 20., 21–27., 29., 35., 41–43., 48–55. oldalakon Lenin megjegyzéseket tett, széljegyzeteket, aláhúzásokat és kipipálásokat eszközölt.

Leninnek Kun Béla brosúrájára írt feljegyzései és emlékeztetői igen érdekesek a kutatók számára. Ezek azt mutatják, hogy könyvek, cikkek, vagy más munkák megírásánál elengedhetetlen, hogy ügyesen, a valóság pontos tényeire támaszkodva, a megvilágítandó esemény igaz politikai értékelését adjuk.

Nem kevésbé érdekes az az első ízben publikált dokumentum sem V. I. Lenin Ősszcs Művei 52., az 1921. évhez kapcsolódó kötetéből, amikor Magyarországon már a Horthy-rendszer uralkodott, amely letartóztatta a Magyar Tanácsköztársaság népbiztosait. A szovjet kormány, hogy kiszabadítsa a letartóztatásból a népbiztosokat, tárgyalásokat kezdett a Horthy kormánnyal, javasolva, hogy a Magyar Tanácsköztársaság népbiztosait cseréljék ki a Szovjet-Oroszországban lévő túsókkal.

A tárgyalások megkezdése előtt G. V. Csicserin egyik levelében megkérdezte V. I. Lenint:

„... Szeretném ismerni az Ön elvi állásfoglalását, elképzelhető-e tárgyalásaink a feketeszász kormányokkal, mikor külső biztonságunkról van szó.” 2.

V. I. Lenin a következőképpen válaszolt:

„Csicserin et! Elvileg, természetesen, elképzelhető. De megéri-e? Vagy csak alig. Gyakorlatilag – nulla. E nulla kedvéért „megbántani” Kun Bélát és az elvtársakat, nem éri meg. Előnyösebb, bizonyára, CSUPÁN kicserélni a túsókat a népbiztosokra.” 3. Az eredeti, orosz nyelvű levél fotója a borító 2. oldalán.

Ez a levél kiegészíti az ismert lenini megnyilatkozásokat az ultra „baloldali kommunisták” elleni harcban, akik általában felléptek a szocialista állam mindenféle tárgyalás-folytatása ellen burzsoá államokkal. Az élet megerősítette a lenini gondolatok helyességét. Ma a szocialista tábor országai, a békés egymás mellett élés politikáját követve, kölcsönösen előnyös tárgyalásokat folytatnak gazdasági téren a kapitalista világ országaival.

Mikor Magyarországon győzött a proletárforradalom és 1919. március 21-én létrejött a tanács-kormány, a csepeli rádióállomás március 22-én a készülékhez kérte V. I. Lenint és közölte:

„Tegnap éjjel a magyar proletariátus kivonta az állambatalmat, bevezette a proletariátus diktatúráját és üdvözli Önt, mint a világ proletariátusának vezérét. Adja át üdvözlőnként és forradalmi szolidaritásunk kifejezését a forradalmi orosz proletariátusnak... A Magyar Tanácsköztársaság fegyverszövetséget ajánl az orosz Szovjet-kormánynak a proletariátus ellenségei ellen. Haladéktalanul tájékoztatást kérünk a hadibélyezetről.” 4.

V. I. Lenin válaszában 9 óra 10 perckor a következőket mondotta:

„Rádióüdvözlő a Magyar Tanácsköztársaság kormányának.”

Ebben így szólt:

„Itt Lenin. Öszinte üdvözlét a Magyar Tanácsköztársaság proletár kormányának és külön Kun Béla elvtársnak. Üdvözlétüket átadtam az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt kongresszusának. Óriási a lelkesedés. A Kommunista Internacionálé III., moszkvai kongresszusának határozatát, valamint a hadihelyzetről szóló értesítést, amilyen gyorsan csak lehetséges, megküldjük önöknek. Feltétlenül szükséges az állandó rádióösszeköttetés Budapest és Moszkva között.

Kommunista üdvözléssel és kézszerítással

Lenin 5.

A következő napon 1919. március 23-án Lenin ismét rádiogramot küld Kun Bélának, melyben megkérdi:

„Közölje kérem, milyen valós garanciái vannak arra nézve, hogy az új magyar kormány valójában kommunista lesz, nem pedig egyszerűen csak szocialista, azaz szociál – áruló?

Többségben vannak-e a kommunisták a kormányban? Mikor ül össze a tanácsok kongresszusa? Miben áll a proletárdiktatúrának a szocialisták részéről történt realis elismerése?

Teljességgel bizonyos, hogy a mi orosz taktikánk hangjának utánzása minden részletében, a magyar forradalom sajátos körülményei között hiba lenne.

Erre a veszélyre figyelmeztetnem kell, de szeretném tudni, Ön miben látja a kézzelfogható garanciákat. Hogy bizonyos legyek az Ön személyes válaszában, kérem, közölje, milyen értelemben beszélgettem Önnel a Nemzetgyűlésről, mikor legutóbb nálam volt a Kremlben.

Kommunista üdvözléssel:

Lenin 6.

Az Összes Művek ugyancsak közli V. I. Lenin 1919. május 13-án Kun Bélához intézett táviratát, amelyet a magyar olvasók már régen ismernek. Először csupán egy részletet publikált belőle magyar nyelven a budapesti VÖRÖS ÚJSÁG 38. száma 1919. május 16-án. Teljes terjedelmében magyar nyelven 1954-ben jelent meg a „LENIN MAGYARORSZÁGRÓL (Szemelvények Lenin műveiből, Budapest) c. könyvben.

Orosz nyelven 1957-ben jelent meg V. I. Lenin Összes Művei negyedik kiadásának 36. kötetében. A táviratban V. I. Lenin ezt írta:

„Csak (május) 13-án kaptam meg április 22-én kelt levelét. Meggyőződése, hogy a hatalmas nebezségek ellenére Magyarország proletárjai megtartják a batalmat és megerősítik azt. Üdvözlét a magyar munkások és parasztok erősödő Vörös Hadseregének. Az Antant kegyetlen békéje mindenhol megszilárdítja az együttérzést a Szovjetbatalom iránt. Tegnap az ukrán csapatok, legyőzve a románokat, átlépték a Dnyesztert. Legjobb üdvözlétemet küldöm Önnek és minden magyar elvtársnak. 7.

Első ízben jelenik meg orosz nyelven V. I. Lenin két rádiogramja Kun Bélához 1919. április 7. és 8-ról azzal kapcsolatban, hogy 1919. április 7-én Münchenben kikiáltották a Tanácsköztársaságot. Ezekben a napokban V. I. Lenin még nem rendelkezett értesülésekkel a lefolyt eseményeket illetően és még azon a napon kéri Kun Bélát, hogy üdvözlje a Bajor Tanácsköztársaságot és

„baladéktalanul informálni őt, amilyen részletesen csak lehet. Különösen minden olyan kapcsolatban, ami a földék szocializálását illeti Bajorországban.”

Április 8-án Lenin ismét felhívja rádión Kun Bélát:

„Kérjük közöljön részleteket a Bajorországban lezajlott forradalomról. Mi nem tudunk semmit a Bajor Tanácskormány rövid rádiogramján kívül. Kérem, közölje ve-lünk, hogyan folynak ott az események és egészében, teljességében uralkodik-e az új rendszer. Kérem, adjon tájékoztatást a tegnapi információmban kérdezettekkel illetően, ami az önök nemzeti programját illeti. Mi a helyzet Bajorországban a Tanácskor-mány földreformját illetően?” 8.

Válaszul Kun Bélának arra a tájékoztatására, amely részben a megkezdődött inter-venció által a Magyar Tanácsköztársaságnak okozott nehéz helyzettel, részben a Szovjet-Oroszországtól kért sürgős segítséggel foglalkozott, V. I. Lenin 1919 júliusa végén levelet küld Kun Bélának:

„Kedves Kun Béla Elvtárs! Kérem Önt, ne idegeskedjék túlságosan és ne adja magát a kétségbeesésnek. Csicserint és Rakovszkijt illető vádjai, vagy gyanúsításai ab-szolút minden alap nélkül valók. Mi a legteljesebb egyetértésben dolgozunk. Ismerjük Magyarország nehéz és veszélyes helyzetét és mindent megteszünk, amit lehetséges. Azonban gyors segítség néha fizikailag lehetetlen. Igyekezzenek tartani magukat, ami-lyen soká csak lehet. Minden hét drága. Tartalékoljanak készleteket Budapesten, erősít-sék meg a várost. Remélem, Ön megteszi azokat az intézkedéseket, melyeket a bajorok-nak ajánlottam. 9 Legjobb kívánságaim és erős kézszorításom. Tartsák magukat minden erejükkel, a győzelem a miénk lesz.” 10.

S a másik távirat Kun Bélához 1919. június 18-ról:

„Mi a párt KB-ban mint önálló napirendi pontot, külön megvitattuk az önök által felvetett kérdést, hogy küldjük el az önök által megnevezett elvtársat. Öt nem tartjuk lehetségesnek elküldeni és mást küldtünk, aki már elindult s csupán technikai okok miatt késik: bamarosan meg kell önökhöz érkeznie.

Együttal a saját véleményemet is kifejezem, miszerint Önnek természetesen igaza van, hogy tárgyalásokat kezdett az Antanttal. Kezdeményezni és folytatni kell azokat, minden lehetőséget, bacsak tűzszünet, vagy béke elérésére, de föltétlen ki kell hasz-nálni, hogy a nép lélegezethez jusson. De egyetlen percre se higgyenek az Antantnak, az csak bitegeti önöket és csupán időt nyer, hogy még jobban megfojthassa önöket és min-ket: Igyekezzenek megszervezni a postaforgalmat velünk, repülőgépek segítségével.

Legjobb üdvözlétem

Lenin 11.

Igen jelentősek az 54. kötetben első ízben publikált dokumentumok, melyek V. I. Lenin aggodalmát mutatják Kun Béla egészségi állapotával kapcsolatban, aki Svédor-szágba igyekszik utazni gyógykezelés céljából. V. I. Lenin megható aggodást fejezett ki. Csupán április 13-án, egyetlen napon Lenin négy levelet írt különböző címekre: L. M. Karahan helyettes külügyi népbiztosnak, P. M. Kezsencevnek, az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaság (OSzSzSzk) Svédországba akkreditált diplomáciai megbízottjának, I. N. Szmirnovnak, az OK(b)P KB-a Pétervári Bizottsága és észak-nyugati irodája titkáranak és magának Kun Bélának. A levelek tartalmát teljes egészé-ben idezzük. A L. M. Karahanhoz küldött levélben V. I. Lenin ezt írta:

№8365
13.11.22.

м. Караван!
Очень прошу Вас
помочь бедно-
му моему м.
Бела Куну (с
семьей) в перее-
зде. Очень мо-
лю вас, если
возможно, да-
йте ему, удачу.

о. и не в Куну
а в семье?

С уважением

Вал. Ленин

Lenin Karabanhoz intézett levele

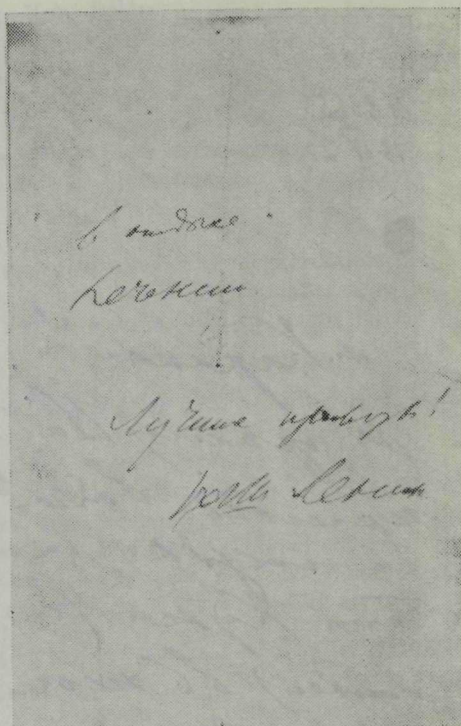
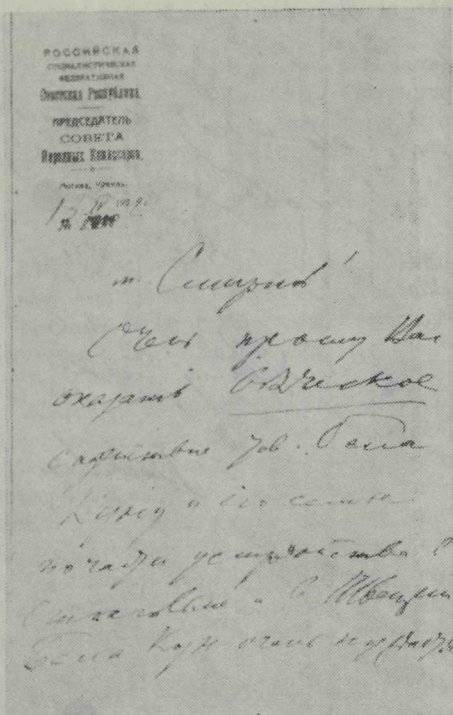
„L. M. Karaban! Nagyon kérem Önt, mindenképpen segítse Kun Béla et. Stockholmba való utazását (a családjával együtt). Nagyon lekötelez, ha ír két sort, sikerül-e ez, nincs-e valamiféle különös akadálya?

Kézszorítással, az Ön Leninje”

I. N. Szmirnovnak:

„Szmirnov et! Nagyon kérem Önt, minden segítséget adjon meg Kun Béla elvtársnak és családjának, hogy elhelyezkedjenek Stockholmban és Svédországban. Kun Bélának nagy szüksége van pihenésre és gyógykezelésre.

Legjobb üdvözlétem. Az Ön Leninje.”

Lenin levele Szmirnovhoz, Kun Béla ügyében

P. M. Kerzsencevnek:

„Kerzsencev et! Nagyon kérem Önt, legyen teljes bizalommal és adjon meg minden segítséget Kun Béla et.-nek és családjának Stockholmban való elhelyezkedéséhez, pihenéshez és gyógykezeléshez (amire neki nagy szüksége van) és minden máshoz.

Legjobb üdvözlétem! Az Ön Leninje.”

Kun Bélának:

„Kedves Kun Béla Elvtárs! Mindenek előtt mellékelem a Kerzsencevnek és Szmirnovnak írt leveleket. Karabannak írtam. Legyen szíves, ha valamire szüksége van, azonnal írjon nekem (Fotijijeva címén.)

Kézszorítással: az Ön Leninje”

A levél facsimiléje a borító 2. oldalán.

Sajnos, Kun Béla svédországi utazása nem valósult meg, mert a svéd kormány megtagadta a vízum kiadását.

Íme még egy bizonyíték, ami V. I. Lenin aggodalmát mutatja Kun Bélával kapcsolatban. Lenin telefonon diktálja a titkáranak és egy feljegyzést készít L. G. Levin osztályvezető-főorvosnak a Kreml-kórház vezetőjének:

„Annak az orvosnak, aki felügyelni fog Kun Béla et. gyógyítására (elküldeni Zinovjev et. címére a Külügyi Népbiztonságon keresztül abba a szanatóriumba, ahol ő volt és ahol Kun Béla et. is lesz):

Kérem, röviden számoljanak be nekem Kun Béla et. egészségi állapotáról, valamint arról, mennyi idő szükséges a meggyógyításához és milyen gyógymódot javasolnak." 13.

* * *

V. I. Leninek Kun Bélával folytatott levelezéséből csupán néhány levelet idéztünk, de ezek is segítenek teljesebben és mélyebben elénk állítani nemcsak azt az erős barátságot, amely összefűzte Kun Bélát és Lenint, de az ő gyakorlati politikai harcukat is a magyar és szovjet nép boldogságáért.

MOLNÁR SÁNDOR fordítása

M. I. TRUS

JEGYZETEK:

A szövegben előforduló és számozással megjelölt utalásokat a következő helyeken lehet megtalálni:

1. V. I. Lenin Összes Művei 52. kötet 41. oldal
2. V. I. Lenin Összes Művei 52. kötet 357. oldal
3. V. I. Lenin Összes Művei 52. kötet 43–44. o.
4. Az idézet Kun Irén „Kun Béla” c. könyvéből való. Moszkva, 1966. 108. oldal
5. V. I. Lenin Összes Művei 38. kötet 216. oldal
6. V. I. Lenin Összes Művei 38. kötet 217. oldal
7. Uo. 50. kötet 310. oldal
8. A Bajor Tanácskormányról van szó. V. I. Lenin Összes Művei 50. kötet 277. oldal
9. Lásd: „ÜDVÖZLET A BAJOR TANÁCSKÖZTÁRSASÁGNAK”. Összes Művei 5. kiadás 38. kötet 321–322. oldal
10. V. I. Lenin Összes Művei 51. kötet 27–28. o.
11. V. I. Lenin Összes Művei 50. kötet 354. oldal
12. V. I. Lenin Összes Művei 54. kötet 239–240. oldal
13. V. I. Lenin Összes Művei 53. kötet 44–45. o.